

PARS POSTERIOR.

De

Medicinâ Universali
Arte acquirendâ.

HActenus vicariam metho-
dum inquisivimus, quâ
Spiritus nostrum vita-
lem deficientem aut suppressum re-
stituimus, vel ad pristinum (ut for-
tior Natura morborum Medicatrix
existat) vigorem reducimus; quâ
unicâ etiam methodo (cum ad in-
dagenda majora Naturæ arcana, &
Medicinas spiritui nostro vitali ma-
gis homogeneas, eumque citius,
copiosiusque, quàm solent vulga-
res, confortantes inquirendas inge-
nii acuties aut doctrina defuit) con-
tentos nos vivere oportet.

Et si hæc methodus ad sanitatem
conservandam, & amissam resti-
tuendam tantum operetur, quid
primò efficiet illa Medicina, aut
quantò

quantò certius, citius ac tutius cau-
sam morbificam quantumvis per-
tinacem & resistentem superabit,
quæ ab artifice genuinam Univer-
sali Medicinæ operationem inten-
dente, sola è Naturæ gremio eruta
in unum homogeneous magis, nul-
lisque aut paucis circumscriptum,
heterogeneis ac elementaribus par-
ticulis corpus sive in forma sicca,
sive humida vel sub pulveris vel
tincturæ nomine redacta fuerit.

Hæc porrò Medicina sumpta Spi-
ritum illum in corpore nostro ho-
spitantem, sic ubi deficere, & sup-
primi cœperit, roborat, & ad mor-
borum causas, puta semper mate-
riales, è corpore depellendas, hoc
est, ad munus suum magis vege-
tum reddit, magisque expeditum.
Habet hoc namque Spiritus è cor-
poribus mixtis collectus, ut, quia
ejus-

ejusdem cum Spiritu nostro vitali
rationis est, Medicinæ in modum,
in corpus humanum dimissus,
ocycus virtute quasi magneticâ &
sympathicâ cum hoc se conjungere
nitatur.

Hâc conjunctione factâ, commu-
nibus viribus & fortiori, quàm an-
teâ, conatu in hostem itur: cum,
subtilissimi sint hi Spiritus, Sangui-
nem, lympham, partes omnes flui-
das naturales, aut peregrinum,
quoddam cum illis corpus, vel fer-
mentum admixtum, à visciditate,
tenacitate, induratione, coagulatio-
ne, stasi &c. resolvunt & penetrant.
Cum juxta Hippocratem, & ex Na-
turâ suâ impetum prætereâ faciant,
sic resoluta in motum progressivum
& circulatorium fortius impellunt,
donec, quidquid causæ materialis
morbificæ in nobis est, per certa

corporis emunctoria secernant, ex-
cernantque. Unde fit, ut Spiritus
ille noster his auctus suppetiis citra
obicem suo gaudeat perfungi mu-
nere, partemque læsam, solutâ quasi
hostis maligni obsidione, console-
tur, id est, post morbum partibus
solidis debitum, ac naturalem rur-
sus conciliet tonum.

Hæc jam jam te video, neque
adhuc satis mente posse concipere,
quâ fieret, ut idem adversus hos
omnes, puta partium fluidarum,
morbos remedium valeat, & caput
& pedes, hepar, stomachum, &
quasquas partes fluidas afficere,
morbi possunt, persanet. Sinè tibi
scrupulum illustri quadam instantiâ
eximam. De virtute Medicinarum
specificarum ad perdomandos o-
mnes fermè morbos nihil ambigis.
Nec ego quidquam hîc illarum uti-
litati

litati ac virtuti detractum velim.
Sed illud inter meam ac tuam Me-
dicinam interesse video, quod inter
foederatum cognatum, & alienum.

Effinge cujusdam provinciæ mo-
deratorem: qui irrupente in ter-
ram hoste extremam in partem pro-
vinciæ recipere se coactus, aut in-
tra provinciam elisis viribus nec
movere se audet. Quæ ille vota,
concipit, quas legationes mittit,
quid non agit, ut principis cujusdam
moveat animum, qui succurrere &
velit, & possit. Excitus alienus
quispiam auxilium pollicetur, sed
quia suam potius quàm afflicti prin-
cipis spectat utilitatem, suppetias
differt, aut modicas adducit copias,
sæpè cum hoste ad principis extre-
mam perniciem conspirat, aut certè
potissimum victoriæ fructum sibi
decerpit.

Du-

Dubitas jam: meliusne fuerit, ab
hoste citò periisse, quàm, viribus per
ejusmodi foedus accisis, longam mi-
seriam extrahere, hoc est, semper
perire.

At si quis cognatus, aut affinis
subsidiarias legiones expedierit, cu-
jus res ob sanguinis conjunctionem
communi videntur involvi periculo,
nihil moræ in succurrendo, nihil in-
tentatum relinquit in hoste profligando:
dum amicus in suas testitu-
tus ditiones solidâ pace & quiete
potiatur.

Sic juvat tua quandoque ægrum
Medicina; sæpius perfanatio in lon-
gum tempus protrahitur, sæpenu-
mero vires morbi omnem ejus po-
tentiam ac virtutem elidunt, non
nunquam ad accelerandam mortem
cum ægitudine concurrit, semper
Naturæ vires debilitat, periculosis
que

que symptomatis gravatam relinquit, ut levioꝛe etiam poſtea morbo ingruente ſuccumbat. At Medicina iſta, de qua mihi ſermo eſt, cognata ſcilicet ſpiritui noſtro vitali ventriculum mole ſua non obruit, nec vomitum excitat, nec alvum irritat, nec alium violentum motum excitat, continuo cum morbi cauſis colluctari incipit, facile debellat, nihil de Naturæ viribus atterit, totum Spiritum in integrum reſtituit.

Diutiùs forte hæremus in aſſerendo; dum, an tale medicamentum arte parari poſſit, & qua ratione, ac quomodo conficiatur, nondum probavimus. Antequam verò ad finem, quem bonum à principio per media intendimus, pervenire nobis liceat, ante omnia (quod talis arte confici poſſit Universalis Medicina) adducam paucula, quid
Chy-

Chymia fit? Qui ejus cultores, eorumque errores? Quam materiam in opere elegerint? Quas tincturas confecerint? Quæ menstrua adhibuerint? dum demum velocius, hisque præsuppositis stipatus firmius navim viciniore jam jam portui admovebo; quo factò, tum laboribus fessus, tum à timore naufragii habitò fermè exanimatus, in littore Melosgnas cum Cosmopolitâ à suavi aquarum murmure correptus, vires refocillaturus obdormiscam; ut reassumptis viribus firmiori pede ultrò rursùs proficisci mihi liceat.

CAPUT I.

De

*Chymia, ejúsque cultori-
bus, eorundem arcanis, men-
struis & erroribus in genere.*

SAcra ars Chymia ab Hermete
inventa, à Gebro Indorum &
Calid Arabiæ regibus exulta, à do-
ctioribus veræ Chymix auctoribus
in nostras úsque terras delata tan-
tam jam in ignominiam apud ple-
rósque præsertim vulgus devenit,
ut etiam ad ejusdem artis, ejus ma-
gistrorum & medicamentorum (et-
si verissimum sanissimúmque præ-
starent ægrotis effectum) nomina
abhorreant, & auditis his, totis quasi
artibus contremiscentes, totam ar-
tem, propinata medicamenta, & il-
lorum

lorum artifices respuant, vilipendant, dehonestentque.

Et hoc fit, quia his sæculis jam jam & vulgus, cives, sigillorum confectores, vulgo *Pettschierstecher*/ Aurifabri & illis similes, quibus in operibus suis ignis & aura sacra famas mentes excitavit, fœminæ, & plures alii Philosophiâ nequaquam instructi, cursum Naturæ non observantes, neque imitantes, huic arti verissimæ sese immiscent; imo hi muli, putantes se Pegasum in Parnasso, suas extollendô tincturas, pulveres &c. aliorum in Scientia & arte Medica virorum consumatorum recipe, & confectas Medicinas vilipendere, dehonestare, despere sibi præsumunt.

Attamen hi stolidi & ignari nequaquam suum, nisi decipiendô, palliandôque morbum, assequuntur fi-

nem, nec veram metallorum trans-
mutationem (nisi Saphisticè deal-
bandô, rubefaciendôque sinè perfe-
verantiâ in igne, & Capella, sinè pro-
ba per antimonium, & aquas regias
& fortes institutâ) tum cum sui ipso-
rum periculo, tum cum aliorum,
quos decipiunt, sumptuum dispen-
dio experiuntur, quos Joannes 22.
Papa ut falsarios & impostores jure
optimo damnavit.

De his similibus comparisonem
faciens cum antiquis veræ Chymix
Magistris Sendivogius in sui novi lu-
minis Chymici tractatu 1. ita loqui-
tur: *nec etiam antecessores nostri,
aliud quicquam considerârunt præter
Naturam ipsam. Et Natura possibili-
tatem: Et quamvis illi in simplici
tantùm Natura viâ manserint, ea
tamen invenerunt, quæ nos nunc in
tot rebus versantes, vix nostris inge-
niis*

nis potuiffemus imaginari: hoc fit,
quia nobis Natura & generatio re-
rum in orbe jam vilis, simplexque vi-
detur: & ideo ingenia noſtra non ad
res cognitatas, ſed ad talia, qua non,
vel vix fieri poſſunt, intendimus:
quapropter ita nobis ſuccedit, facilius
excogitare res ſubtiles & quas ipſi
Philoſophi neſcirent, imaginari poſ-
ſumus, quam ad verum Naturæ cur-
ſum & Philoſophorum ſenſum per-
venire. Et alibi in eodem tractatu:
Si hodie revidiſceret ipſe Philoſopho-
rum Pater Hermes, & ſubtilis inge-
nii Geber cum profundiffimo Ray-
mundo Lullio, non pro Philoſophis,
ſed potiùs pro diſcipulis à noſtris Chy-
miſtis haberentur: neſcirent tot hodie
uſitatas deſtillationes, tot circulatio-
nes, tot calcinationes, & tot alia in-
numera Artiſtarum opera, qua ex
illorum ſcriptis huius ſæculi homines

invenerunt & excogitarunt. Unicum tantum nobis deest, ut id sciamus, quod ipsi fecerunt. &c.

Hinc ex tantâ & diversâ Chymicorum, puta, impostorum copiâ factum est, ut veram de Chymiâ essentiam, definitionem &c. è tantis labyrinthis librorum voluminibus eruere vix possimus. Quivis enim aliter, multi multa de hac sentiunt arte, varii varias de hâc ferunt opiniones. Alii Chymiam putant artem, quâ scilicet metalla durâ, visceribus terræ effossa liquare & fundere docemur. Alii Chymiam ab origine nominant, ut quidam volunt ægyptiacam. Alii artem salis fusoriam dictam putant.

Ast esto, placeat sua cuique artis acceptio; verisimilior illa nobis videtur, quâ subjectum quodvis etiam compactissimum recludimus, aperi-

mus,

mus, resolvimus; latentem inibi uni-
versi Spiritum purissimum ab omni
omnino elementorum labe & conta-
gione separamus; atque in purissi-
mum & homogeneous corpus coa-
gmentamus, concentramus, coagu-
lamus.

Hanc artem & Medicinam quâ
methodo assequamur, hic nondum,
sed in fine dicere decrevim⁹. Interèa
tamen verissimum dico, tot, tantòs-
que circa methodum hujus artis &
Medicinæ acquirendæ errores con-
tingere, ut vix è millionibus unus
reperiatur, qui ad veram hujus Me-
dicinæ conficiendæ methodum per-
veniat. Plurimi enim vel in princi-
po laboris circa solutionem ob veri
menstrui defectum errant, vel in
progressu circa separationem, ali-
quid heterogenii, contagii & labis
spiritui è corpore corrumpendo

egredienti in operatione relinquunt,
vel denique ita inquinatum in cor-
pus aliquod, qualecunque illud sit,
coagulant, & congregant.

De hujus artis difficultate Sebast.
Wirdig l. 2. cap. 12. §. 7. ita dixerit:
*investigatu difficillimum est arca-
num hoc, propter legitima prepara-
tionis ignorantiam,* Ita etiam canit
Aurelius Augurelius Poëta Chymic^o.

- - - *Nec enim quam debes su-
mere, magnum*

*Invenisse adeò est, habilem sed
reddere massam*

*Hic opus, hic labor est, hic exer-
centur inanes*

Artificum cura.

Senior: *Nihil occultaverunt præ-
ter preparationem, at res non perfici-
tur, nisi cum preparatione*

Turba: *Regimen ejus majus est,
quam ratione comprehendi queat,
nec*

*nec pervenit ad artificem dura cer-
vixis.*

Hanc artem, quo nomine com-
pel-
lare velis, non laboro; seu ex anti-
quorum Philosophorum placitô ar-
tem Spagiricam; artem Hermeti-
cam; artem perfecti Magisterii; ar-
tem segregatoriam, separatoriam,
destillatoriam, seu Philosophiæ, ut
multi ajunt, nomine insignire volu-
eris; Atque Medicinam hanc Lapi-
dem Philosophorum, tincturam
Physicam, Mercurium Philosopho-
rum, purum Naturæ, ignem Arte-
phii, menstruum universale, aut
quoquo tandem titulo honoraveris,
perinde feceris; illud certum est,
nostræ infelicitatis partem non esse
minimam, quòd oculis hominum
subducta tam paucos sui numeret in-
vestigatores, pauciores adhuc, quo-
ad ejus cognitionis possessionem fe-

lix industria, vera Philosophia, & gratia Divina imisisset. Sed, ubi sit, quæris: haud id mihi quidem constat: sed ideò supremum Numen id à vulgi notitiâ removit, ut nostra in inquirendo industria acueretur, & illud, quod habitò fors hoc DEI donò per invidiam, persecutiones, & alia infinita mala nobis contingeret, impediretur, præsertim in illis, qui Harpocratis silentium minimè in usu habent.

CAPUT II.

De

Criteriono diversorum arte

Chymicâ factorum Medicamentorum.

Quot capita, tot sententiæ de
Medicinâ hac ex hoc vel
illo

illo corpore eruendâ existant. In hoc tamen plurimi conveniunt, hanc proximius, & copiosius in regno minerali haberi. Atque adeo hic in vitriolo, ille in arsenico suam quæsit Medicinam, quam ubique Universalem proclamat. Hic antimonium, ille Corallia, alii argentum, alii aurum &c. pro conficiendâ, quam intendunt universalem, Medicinâ elegerunt. Benè est, nec ego quidquam contrarii adducam; cum enim hæc Universalis Medicina (ut jamjam supra diximus) ubique in omni specie à Natura seu potius Naturæ authore DEO inclusa sit, hinc etiam in regno minerali præsentem esse lubenter admittimus; imò laudamus eorum opinionem, dum præ cæteris in conficiendis arcanis suis minerale regnum eligunt. Quò enim corpus quoddam compactius & firmitus sibi

cohaeret, cò copiosius de spiritu Uni-
versali, seu Universalis Medicinâ, (quæ
ita copiosius corporibus mixtis in-
fita talem iisdem compactionem &
soliditatem largitur) in se continet;
quod ipsum, dum corpus minerale
ad corporis humani sanitatem arte
disponimus aptum, maximè intēdi-
mus, & desideramus.

Hinc ob solidissimam corporum
mineralium compagem pro confi-
ciendis arcanis suis aurum præ cæ-
teris non ineptè eligunt Chymici, in-
que eo operantur. Jam verò aurum,
necque huic simile corpus compa-
ctum, pro sanando corpore humano
aptum esse potest, nisi ejus solidissi-
ma compages artificiô conveniente
solvatur, atque copiosissimè latens
inibi vitæ Spiritus in liquorem quen-
dam humoribus nostris circulanti-
bus fluiditate analogum, vel aliud
cor-

Uni.
qua
s in
&
net;
rale
arte
indi.
rum
onfi-
car-
in-
am,
pa-
no
ffi-
nte
eps
en-
nti-
ud
or-

corpus e. g. sub forma pulveris, fa-
cilius tamen cum fluidis nostri cor-
poris partibus se se commiscens re-
ducatur; secundum illud:

*Omnis enim qui corporeo stat car-
cere clausus*

*Spiritus, & membris terrenis con-
sociatur,*

*Est miser haud dubie, donec solva-
tur ab illa*

*Compede, & aethereas redeat, jam
liber, in auras.*

Unde Archelaus Philolophus ait: :
*aurum in liquorem redactum, & as-
sumptum esse vitæ humanæ thesau-
rum sanantem infirmitates & mor-
bos hominum si de suo liquore aliquid
sumatur.* Hujus sententiam Aure-
lius Augurellus libr. 2. chrylog. con-
firmat his versibus:

*Ut purum atque omni purgatum
sorde metallum*

Acci-

*Accipias, cujus secretâ in parte
recessit*

*Spiritus, & crassâ pressus sub
mole latenter*

*Vicitat, ac solvi vinculis ac car-
cere cæco*

*Emitti expectat, tennes effusus in
auras.*

Et alius anonimus in theatri Chy-
mici volumine tertio suum addit,
complementum :

*Solvere qui nescit, vel subtiliare
metallum*

*Corpus non tangat, mercuriûm-
que sinat ;*

*Nam corpus nequit Spiritum re-
tinere volentem,*

*Si non alterutrum facere bene
nôris.*

Jam verò ut Spiritum hunc in auro
compactissimo illo metallo ligatum
â vinculis liberarent, permulti va-

rios,

rios, aliens liquores, humores corrosivos (quos menstrua appellant) in usum, ut finem obtineant suum, vocarunt, veram effecturi auri Medicinam.

Solvunt hæc quidem menstrua ad visum compagem auri in minimas partes, sed in radicem usque non pertingunt. Et si etiam tincturam quandam tam in pulcherrimo, hominum oculos arridente, colore, quam in sapore atque odore gratissimo, fors ex alieni cujusdam corporis additione oriundo confecerint, non tamen hæc auri tinctura in roborandis Naturæ viribus, nisi paucissimo ipsorum additorum Spiritu, multum præstabit. Nam aurum, hoc ab illis per sua menstrua ita solutum, & paratum, si ignem experiatur fortem, rursus in formam suam pristinam redit; quod signum est, illo.

illorum operationem contra omnem, veram auri tincturam exstruentium mentem processisse. Hi enim veri artifices maximè in menstruo requirunt, ut illud nempe solvens ejusdem sit Naturæ cum solvendo corpore auri, & post ipsam solutionem cum corpore soluto maneat, atque etiam, si igne fortissimo examinetur, non ampliùs à soluto separari possit; cujus rei labor inanis factus cognoscitur, si aurum solutum in prædicto igne examinatum rursùs in formam suam redeat auream, ut priùs fuerat, recedente illo, quod perperam menstruum putatur.

Quod jam illorum menstrua non sint apta in radicem usque auri penetrare, idque solvere, est ratio, quia horum liquores solventes semper, aquei paucissimo universi Spiritu referti sunt, qui aliàs purissimus in

tem-

temperato elementorum corpore,
concentratus, verum & unicum,
universale pro radicitus solvendo
auro & exinde parandâ Medicinâ
Universali idoneum, reliquis omni-
bus exclusis, est menstruum non ma-
defaciens manus.

Joannes Tackius de essentia vini
scribens, illos, qui veram in vulgari
Spiritu vini auri solutionem spe-
ctant, reprehendit dicens: *Et pro-
certò inter Spiritus Vini & Spiritus
auri est maxima convenientia seu
participatio cum utrobique sint Na-
tura calide; igitur Spiritus vini in-
separabiliter figuntur cum auro &c.
tu verò, si cautus esse cupis disce
prius vinum Philosophorum agnosce-
re, necque metallorum destructio fieri
potest Spiritu vini vulgari, quia in-
flammabile vix destruere potest id,
quod est non inflammabile, nisi altere-*

tur in Naturam sublimiorem. Unde hujus Authoris ratione instructi ob eandem rationem omnia ea menstrua rejicimus, quæ aquea & hinc facile per ignem removenda sunt.

Unicum nobis sit menstruum è Naturæ gremio eruendum, quo genuinam ex auro Medicinam nostram Universalem conficere intendimus; cujus menstrui convenienti artificiò facti signa, & proprietates Sendivogius in ænigmate suo Philosophico ita describit: *Et hoc vobis dico, quod opus est, rem querere aliquam, quæ occulta est, ex qua fit (miro modo) talis humiditas, quæ aurum sine violentia seu strepitu dissolvit, imò ita suaviter & naturaliter, sicuti glacies aqua calida beneficio liquefcit.*

Hoc menstruum certè ille est ignis Artephii, de cujus proprietatibus ille ipse ad Clitophontem differen-

tias hujus & ignis vulgaris exponens
ita scribit : primò ignis communis
nihil operatur , nisi aëre gaudeat :
contra noster ignis nihil operatur, nisi
in vase suo optime clausus. Dein
vulgaris ignis calidus est & siccus :
noster verò in siccitate & caliditate
suâ etiam humiditatem habet , quæ
instar roris, in terram decidentis, se
habet; Denique vulgaris ignis omnia
terre nascentia & crescentia devo-
rat, quia & in aqua tepida & sim-
plicissima ova parvo intervallo co-
quantur : noster verò eâ gaudet fa-
cultate, ut humiditate suâ id quoque
nutriat, & multiplicet, quod suæ ope-
rationi subjectum est. Hinc Tackius
de auri solutione ita sentit : De cæ-
tero, nec aurum, nec argentum radi-
citus dissolvi posse, nisi igne sopho-
rum.

Sed quid inhæreo asserendo, cum,
an tale menstruum arte fieri possit?
nondum probaverim, multo minus
experientiâ demonstraverim. De
experientiâ taceo, cum ea nonnisi in
arte & scientiâ hâc consumatissimis
viris, sollicitâ mente constantique
animo quærentibus, piâ ergâ Deum
fide aspirantibus, atque denique il-
lis, cui specialissima à Deo gratia lar-
gitur, in meritorum præmium, in
paupertatis fugam, proximi salu-
tem, sanitatémque recuperandam,
finis sit atque corona; quos, dum
nondum tales artifices fors videris,
nequaquam nega illos in terrarum
orbe existere; malunt enim cum
Cosmopolitâ & Diogene sub dolio
delitescere, & Harpocratis contenti
vivere silentiô, quàm incertorum
præmiorum locò, nonnisi invidiam
& fors vitæ pericula ab ingrato hoc
seculo spectare.

In.

Interea tamen, cum plurimi de
illius Medicinæ & menstrui Univer-
salis existentia & operatione (quam
omnes variant) varias ferant sen-
tentias meam quoque, quæ adhuc
in minerâ, idest, theoriâ, à Naturæ ta-
men operationum consuetudine
eruta residet, meam inquam opinio-
nem hic adferre mihi liceat præ cæ-
teris illis, qui nec Medicis nec Philo-
sophicis instructi sunt funda-
mentis.

CAPUT III.
Et
ULTIMUM.

*Probât ex Corporibus
mixtis Spiritum Universi
(quem Universalem jam jam nomi-
navimus Medicinam, & menstruum
universale pro radicibus solvendo
auro,) extrahi posse purissi-
mum.*

Nihil magis adepti hujus artis
magistri, quàm opus sopho-
rum nobis occultâvere, ut insipien-
tes, indignosque meritò ab arte ex-
cludant. Intereà tamen sub variis
parabolis, ænigmatibus, succinctis-
que sermonibus hoc Philosophorum
opus tradiderunt, ut sapientioribus,
in doctrina profundioribus, & di-
gnio-

gnioribus ab ipso Numine maximo electis viam monstrent, quâ sit eundum, ut longissimi studii sui, anxii laboris & infinitorum fermè experimentorum infinitiès felicem, exoptatùmque assequantur finem. Ex his tamen, alii clariùs, alii obscuriùs rem declarârunt.

Sed, missis quàm plurimis talium scriptorum doctrinis claris vel obscuris, una tantùm sit nobis doctrina à Basilio Valentino & Sendivogio petita & monstrata, quorum primus in anacephalæosi de magno antiquorum lapide non obscuram nobis reliquit operationis viam, dum ita ait: da ein rectificirtes aqua vitæ oder Brandwein angezündet wird mit einer Flamme / so scheidet sich der Mercurius und sulphur vegetabilis voneinander / der Schwefel brennet gar hitzig / dan es ist ein lauter

L 4 Feuer

Feuer/ so fliegt der zarte Mercurius
in die Luft/ und gehet wiederum in
sein Chaos. Wer aber der feuris-
gen Geist beschliessen und gefangen
nehmen kan/ der mag sich rühmen
er hab ein Ritterstück in den Chy-
mischen Feld = Schlacht erhalten/
und ein Victoriam und Triumph
vieler Wissenschaften erstritten.

Secundus vero in epilogo suorum
i z. tractatum totum negotium his
paucis expressit verbis: *Et qui opta-
tum desiderat finem, sciat conversio-
nem elementorum ¶ levia facere
ponderosa ¶ Spiritus facere non
Spiritus, tunc non laborabit in re ex-
traneâ.*

Quomodo autem id fiat, clarius
nullus illorum nos docuit. De Ma-
teriâ enim secundâ, ex qua prima
copiosius & proximius haberi & ex-
trahi possit, vel omnino tacent, vel
illam

illam à longè in tenebris nobis mon-
strant. Secundo de vase Sendivo-
gius paucula ita differit : *Vas item*
Natura unicum, sed nos propter ab-
breviationem binis utimur. & alibi
in epilogo : Vas ut supra dictum,
unicum est à principio usque ad fi-
nem, vel ad summum duo sufficiunt
vasa. 3. De igne quidem dicunt,
sed ejus regimen occultant. 4. de-
nique de tempore totius operis fi-
niendi multa pariter dicunt : de quo
Sendivogius mentionem facit in suo
ænigmate Philosophico, dum aquæ
seu menstrui Universalis virtutem
in fornno sibi Saturnum manifestasse
dicit ; ita enim Saturnus : *Aqua ha-*
bet intrinsecum ignem. & si juvatur
calore continuo comburit tres partes
corporis sui cum hoc corpore fructus,
& non remanebit nisi pars minutissi-
ma, quæ vix imaginari potest, sed in

summâ virtute coquitur sagaci ingenio magistri septem mensibus primò, postea decem: Author artificii supernaturalis in theatri chymici volumine primò ait: nam compositio lapidis majoris durat annos duos illis, qui nunquam antea composuerunt: Verùm expertis per annum continuum cum tribus mensibus, nonnulli rari sunt artis in amplitudine, qui mensibus quatuor aut sex absolvuntur.

Alii totum opus tribus mensibus, alii tribus diebus alii trihorio ad finem perducunt scribunt.

His omnibus præmissis jam jam opinionem meam de conficiendo hoc menstruo Universali seu extractione Spiritus universi purissimi adducam.

Scis 1. Lector benevole, corpus unum magis in se de Spiritu hoc continere

tinere quàm aliud. 2. Scis etiam unum corpus in calore & humiditate recedente Spiritu (quod ipsum in vulgari vini destillatione, dum ejus Spiritus suavissimè priùs in vino olens, remanente dein corpore foetido recessit, apparet) citiùs corrumpi, quàm aliud corpus siccum, compactum, & in frigore existens. 3. Scis quod in naturali corruptione Spiritus ille ascendendo è corpore, quod corrumpitur, in chaos suum revertatur. 4. Denique (scias velim, certum esse) quò altius ille Spiritus in corruptione ascendit, eò purior semper evadit: ille enim, dum in inferiori primò præterit, loco, multos adhuc comitantes elementorum socios in viâ habet, qui ob ulterius iter faciendum, illis non conveniens, propriâ gravitate decidunt, & frigore arrepti in terram, rur-

rursus coguntur. Interim Spiritus ille ultrò sub peregrini cujusdam nomine per longam aëris provinciam solus peragrat, donec suam in patriâ mansionem nanciscatur, vel rursùs astrorum influentium voluntate vel in eandem, è quâ redierat, vel aliam provinciam aliâ sub formâ proficisci jubeatur, ut semina plantarum velut mortuum quid vivificet, animalibus verò & mineralibus augmentum concedat uberius, & vitam.

Quisquis igitur veram hujus arcani operationem intendit, faciliorem id acquirendi viam non habebit, nisi eam, quam ipsa Natura in corruptione rerum nobis ostendit. Accipe jam Materiam quandam, quam vis & scis 1. plus Spiritus ætherei in se habere 2. talem quæ in humido proprio & calore exter-

no adveniente facile corruptibilis
est. Impone vasi tuo, in quo cor-
pus illud à calore artificiali putre-
scat, ex quo Spiritus sponte sua in
altum egreditur. Et ubi amissis
propriâ gravitate & frigore exter-
no in fundum rursus præcipitatis
elementorum locis purus atque so-
lus in altiori aëris provincia, quæ
quòque in vasi tuo sit similis, pera-
graverit, vide, ut eum in altâ illâ
provincia in arctissimum spatium,
solum cogas, atque, dum ultrò pro-
gredi amplius non potest, vulcani
vinculis figas, vincas, capias.
*Quidquid enim ait Sendivogius in
sui Novi luminis Chymici tractatu
11. operatur diversum, locorum
distantia efficit. & alibi in eodem
tractatu: actus enim & effectus
ejus per distantiam locorum depre-
henduntur.*

Hæc

Hæc paucula de Medicina Universalis à me dixisse sufficiat, atque demonstrâsse, quâ ratione Universalis hæc ubique Medicina occulta fieri possit manifesta. Qui vero in eruendô hoc Philosophorum arcânô maximô studes ultrâ progredi, & manus & pedes operi admoves, non ex me ampliùs scies, cum jam jam itinere fessus in viâ quiescere cogar; sed ex aliis, qui tibi in via tui studii, & anxii laboris obviant, quæras, discas, cognoscas, ut veram ad arcem captivi Regis inveniàs clavim, quâ Regem è vinculis liberares, magna dein ab eo munera spectaturus.

Et sic finaliter anhelans ad mundi melioris felicitatem concludo cum Prudentio:

Veniant

Veniant modò secula iusta,
Cùm spem DEUS impleat, atque
Reddat sua munera fìctor,
propriique enigmata vultus.

SOLI DEO GLORIA.

